

ISLAMMANIA

Willem Muijs

ISLAMMANIA

Mania, romeinse godin van de onderwereld, gevreesd vanwege haar wreedheid en haar behoefte aan mensenoffers.

Dank aan Rupert en Marlous Spijkerman

Schrijver: Willem Muijs
Coverontwerp: Willem Muijs
ISBN: 978-94-0214-811-4
© Willem Muijs

Wellington

*"Mama said, You're a pretty girl.
What's in your head, it doesn't matter
Brush your hair, fix your teeth.
What you wear is all that matters"*

Binnensmonds zingend drentelt Lia over het zwartwit betegelde stoepje, beklimt de bemoste stapel bakstenen die daar ligt voor een verbouwing die ooit zal worden uitgevoerd, maakt een uitdagend danspasje van Beyoncé half af, werpt terloops een blik over de houten schutting – ook al weet ze dat daar niets is dat haar interesse zal wekken - en klautert weer naar beneden. Speels draait ze haar rondjes over het veldje achter hun huis, laverend tussen de fietsen, buitenboordmotoren, motorzagen en surfplanken van Howard, de huisbaas, die in het prieeltje woont. Als haar ooit favoriete pony Pink Pie, draaft ze fier tussen de enorme stapels haardhout door; restanten van de vier statige populieren die een maand geleden nog hoog boven het huis uit torenden, voordat haar moeder ze met bijl en motorzaag (stoer!) te lijf ging. Hier is zij thuis, in deze eindeloos grote tuin die wordt omsloten door het dichte, donkere bos.

Lia's ogen staan onscherp; een patroon van vlekjes beweegt voor haar ogen. Dat wil ze zo. Daarom heeft ze daarnet onafgebroken naar de zwart-witte tegeltjes van het stoepje staan staren, er geconcentreerd op lettend dat ze niet knipperde of haar ogen bewoog. Dat doet ze vaker, omdat de zwart-witte vlekjes dan voor haar ogen gaan zweven. Heeft ze van haar opa, opa Joost, lang geleden in Nederland. Die maakte wel eens van die abstracte schilderijen met alleen maar vierkantjes en daar tussenin trilde het dan in je ogen. Toen staarde ze daar soms zo lang naar dat haar ogen gingen tranen en ze duizelig werd. Dat hoeft nu niet, bij de glanzende tegelvloer werkt het veel sneller.

*"Blonder hair, flat chest
TV says, "Bigger is better."
South beach, sugar free
Vogue says, "Thinner is better."*

Leuk vindt ze dat; ze loopt nu luidkeels zingend over een wereld die bedekt is met trillende en golvende vlekken, waardoor het net lijkt alsof ze door water of dwarrelende blaadjes waadt. En helemaal *super* leuk: beweegt ze haar ogen naar links, dan wieken de blaadjes wat trager mee naar links; kijkt ze naar rechts, dan glijden ze na een kleine pauze ook naar rechts. Daar wordt ze een beetje duizelig van; niet erg hoor, net genoeg voor een tintelend gevoel in haar buik. En als ze toch even haar ogen sluit, veranderen de vlekjes van rood in groen en dan weer in zwartwit. Als ze haar ogen weer opent en voor zich in het gras kijkt, loopt ze over dansende tegels, over een golvende vloer van zwarte en witte vlekken waar je doorheen kunt kijken. Die vlekken gaat ze te lijf met de punt - prik zwart - van de bergstok uit het schuurtje - prik wit - van de buurman. Howard, die gisteren nog - prik Howard - zo boos was geworden op mamma - prik Fleur - omdat ze de dag ervoor te laat thuis was gekomen. En Fleur die toen ook kwaad werd en schreeuwde dat hem dat geen ene moer aanging en was gaan huilen toen Howard naar haar T-shirt had gewezen. Naar wat daar onder zat.

"Or did you forget what happened to you? Well, to be honest: I didn't."

Het was een maand of vijf, zes geleden begonnen. Fleur stond haar dochtertje op te wachten bij de schooluitgang, helemaal opgetogen en met pretlichtjes in haar ogen toen ze Lia het goede nieuws vertelde.

"Schatje, mamma gaat trouwen."

Trouwen?

Ja.

Hoezo, met wie?

Met Darshan.

Huh? Darshan?

Lia, doe niet zo raar: mamma's nieuwe vriend.

Nou ja, vriend!? Volgens Fleur dan toch wel. En moeder vond altijd dat dochterlief zich jaloers gedroeg en zich aanstelde als ze geen zoen van hem wilde of haar hand terugtrok als ze gingen wandelen en hij haar zijn hand toestak. Maar wat Lia niet kon uitleggen, was het gevoel dat haar be kroop als die nieuwe vriend thuis rondhing. Ze was bang voor zijn ogen die je nooit goed kon bekijken, die altijd rusteloos heen en weer gingen en je niet recht

aankeken. Maar haar moeder had dat weggelachen: zij kende hem beter, zij was trots op haar nieuwe relatie. Blij dat ze de geliefde was van een van Nieuw Zeelands bekendste advocaten én topsporter én gevierd schrijver van reisboeken. Bestsellers.

Ze hadden elkaar ontmoet tijdens een feestje op Lia's school. Hij was de tweelingbroer van Rajesh, haar leraar Aardrijkskunde en die had hen aan elkaar voorgesteld. Haar moeder had erg moeten lachen om hoe die twee broers op elkaar leken en ze hadden de rest van de middag pratend aan een tafeltje doorgebracht. Lia was op afstand gebleven, intuïtief.

Darshan kwam daarna regelmatig op bezoek en haar moeder bloeide dan telkens helemaal op. Ze leek de ellendige tijd van na de scheiding te boven. Haar dagen vulden zich weer; ze bezocht vrienden, organiseerde tuinbarbecues, onderhield de toegangsweg door het bos, rooide oude bomen om plaats te maken voor jonge aanwas en poetste zowaar het huis. Tot vreugde van buurman Howard die al spijt begon te krijgen van zijn gastvrijheid, omdat huis en omgeving verwaarloosd raakten.

Darshan liet merken dat hij een beetje overvallen was door zijn plotse verliefdheid en probeerde er alles aan te doen om zijn drukke agenda te ontlasten. Dat lukte maar ten dele; hij zat vast aan enkele contracten die hem voor kortere of langere periodes op reis stuurden. Toen was Japan het startpunt van een promotietour; een reis van enkele maanden. Ze zouden bellen en schrijven.

Tot Fleurs verrassing had hij al na enkele weken een huwelijksaanzoek gestuurd met een retourticket Phuket. Phuket? Dat was een stad in Thailand, moeder en dochter hadden er samen naar gezocht op internet. En daar zou Darshan haar ontvangen, een tussenstop tijdens zijn reis om de wereld, in opdracht van een uitgever en een reisorganisatie. Want hij *moest* haar ontmoeten, hij mistte haar vreselijk, had haar veel te lang niet gezien en hield dat niet langer uit. Fleur had aanvankelijk haar bedenkingen, maar had zich laten overhalen door een e-mail van opa Joost uit Nederland. Die bleek erg gecharmeerd van de manier waarop Darshan hem via Skype om de hand van zijn dochter had gevraagd.

De laatste drempel die geslecht moest worden, was Howard die ondanks zijn gesputter, tot oppas werd gebombardeerd. Niets stond haar moeders geluk nog in de weg.

In Phuket bleek Darshan zich vreselijk voor haar te hebben uitgesloofd: tijdens een dagtochtje op een prachtig aangeklede boot vroeg hij haar ten huwelijk, heel romantisch; inclusief ring, taart, champagne en bossen rozen. En Fleur had natuurlijk ja gezegd, gelukkig verrast door zijn voorstel om hun verbintenis bij zijn terugkeer in Wellington samen met haar kind te bezegelen. Innig omstrengeld waren ze van de oever van de Andaman naar het hotel gelopen, waar hij de deur van hun kamer voor haar opende en haar voor liet gaan. Geraakt door dit galante gebaar, had ze zich willen omdraaien en hem omhelzen, maar in plaats daarvan werd ze met brute kracht van achteren beetgegrepen. Zijn gespierde armen (*ondanks haar angst ging het door haar hoofd: 'dit is de kracht van een getrainde bergbeklimmer, ik maak geen enkele kans'*) hielden haar in een ijzeren wurggreep, tilden haar als een veertje van de grond en ontnamen haar de adem. Ze had willen schreeuwen, maar geen lucht kunnen krijgen en na zich kort en wanhopig te hebben verzet, ging het licht bij haar uit. Toen ze later - ze had geen idee hoeveel later - bijkwam, banjerde Darshan als een krankzinnige door de hotelkamer, vloekend en schreeuwend dat hij haar wel doorhad. Dat hij door zijn Indische afkomst te min voor haar was, dat ze op hem neerkeek als moslim, net als al die andere roomblanke vrouwen en dat hij hun arrogantie meer dan zat was. Dit moest stoppen. Hij liet niet langer met zich sullen, hem zou niet hetzelfde overkomen als zijn vader, die zich vergeefs had uitgesloofd om te worden geaccepteerd door blank Nieuw Zeeland. En ook hij, zijn oudste zoon, had nooit de kans gekregen die hij verdiende, Allah was zijn getuige.

Fleur had, ondanks alles, medelijden gevoeld maar toen ze zich probeerde op te richten om hem te kalmeren, was hij op het bed afgestormd, bovenop haar gesprongen en had met beide benen haar bovenlichaam gekraakt zodat ze opnieuw buiten bewustzijn raakte. Hij had haar voor dood achtergelaten.

Wat er daarna gebeurde, was niet helemaal duidelijk, haar moeders herinneringen waren summier en onvolledig, maar wat Fleur nog wist, was dat ze die zelfde avond zo goed en zo kwaad als ging met de lift naar beneden was gegaan, naar de balie. Daar had men haar van boven tot onder bekeken, met veel vertoon van afkeer voor deze schaars geklede vrouw en haar afgewimpeld; de kamer was door meneer betaald, zij stond niet geregistreerd. Daarop was

ze naar buiten gestrompeld en vond met veel moeite een taxi die bereid was haar naar het dichtstbijzijnde politiebureau te brengen. Om er daar achter te komen hoe doortrap Darshan alles gepland had. De politiebeambten weigerden resoluut haar aangifte, daar had ze als vrouw volgens de wet geen enkel recht op zonder een mannelijke getuige en als ze niet snel maakte dat ze wegkwam, 'hoer in je onderkleding', zouden ze haar arresteren vanwege haar aanstootgevende voorkomen. Ze had zich terug laten rijden naar het hotel, had wat spullen bijeen gegrist en was met dezelfde taxi naar het vliegveld gegaan, in de apotheek daar wat pijnstillers gekocht en totaal verweesd twaalf uur op de eerste vlucht naar Nieuw Zeeland zitten wachten.

Aangekomen in Auckland was ze niet direct doorgereisd, maar eerst naar een ziekenhuis gegaan waar op de Eerste Hulp enkele gekneusde ribben, bloed in haar longen en een gekwetste hartspier werden geconstateerd. Een zeer betrokken vrouwelijke arts adviseerde haar dringend om aangifte te doen; zij had de politie alvast gebeld. Daar, in haar ziekenhuisbed, tijdens het verhoor door een vrouwelijke agent, bleek opnieuw de doortraptheid van haar belager. Omdat ze geen aangifte had kunnen doen in Thailand, kon de politie hier niets voor haar betekenen. Niets officieels, tenminste. Maar de agente adviseerde haar om een straat- of contactverbod af te dwingen en gaf haar het adres van een advocate. De arts had in haar voortvarendheid al een officiële medische verklaring opgesteld.

Terug in Wellington had Howard enkele van haar kennissen benaderd, die haar thuis kwamen opvangen en geschrokken vertelden dat ze hier al bang voor waren geweest. Dat dit niet de eerste keer was dat er iets raars gebeurde rond Darshan. Een beetje onduidelijk waar dat om ging, maar er waren aanklachten ingediend en weer ingetrokken en er was een gerechtelijk dispuut geweest over een aan hem gewijd artikel. Of was het een boek? Ja, een boek. *Following the Dragon*¹ meende iemand. In ieder geval een boek van een journaliste met wie hij een stuk van de Chinese Muur had gelopen en die hij, in de eenzaamheid van die toen nog godverlaten plek, mentaal had geterroriseerd. Maar voordat haar publicatie in de boekhandel lag, was ze gedwongen, of ertoe

¹ Zie bijlage pag. 186

overgehaald - ook dit was niet helder - om passages weg te laten of aan te passen.

En waarom kwamen ze daar nu pas mee aan? Hadden ze haar niet moeten waarschuwen voor deze psychopaat? Geen idee, niet aan gedacht. Misschien dat we hem nog een kans wilden geven?

Fleur had hen woedend de deur gewezen.

In de erop volgende weken was het haar erg slecht vergaan. Ze had haar dochter, zichzelf en haar huis opnieuw verwaarloosd en was nauwelijks aanspreekbaar geweest. Toen was opa uit Nederland overgekomen, gealarmeerd door Howard en een tijdje bij hun gebleven en dat had Lia fijn gevonden.

Ze rook de vochtige grond en voelde het gras in haar plastic sandaaltjes dringen - prik opa Joost. Ja, dat was fijn geweest. Het zelfde blijde gevoel als toen ze jaren geleden met Fleur naar Nederland was gevlogen. Eerst naar Amsterdam, naar haar oma en later naar Nijmegen waar Fleurs vader in een spannende blokhut woonde en waar zij voor hem had gekookt. Haar lievelingsgerecht toen: spaghetti met chocoladevlokken en slagroom. Jakkas! En hij had zijn bord helemaal leeg gegeten.

Opa Joost, waarvan ze al die maanden niets meer hadden gehoord en die volgens haar moeder al een tijd op het slechte pad was. Die een hekel had aan mensen als Darshan, en daarvoor zelfs in de gevangenis had gezeten.

Lia snapte dat best van opa.

RIGHTEOUS LAW²

Geachte heer Ramautar

Wij handelen in opdracht van uw ex-partner, Fleur Konijn. Ze stelt dat u beiden een relatie bent begonnen in januari 2012. In het begin van die relatie was uw gedrag over het algemeen positief, maar bij een aantal gelegenheden bent u agressief geworden en mishandelde u Fleur op verbale en geestelijke wijze.

Op 19 mei hebt u Fleur van achteren aangevallen. U randde haar aan gedurende twee uur. Op dat moment kneep u haar zo hard dat ze verwondingen aan de borstkast opliep, naast ernstige inwendige en uitwendige kneuzingen en een verstuijing van haar nek. Ze raakte zodanig gewond dat ze nauwelijks kon bewegen. Een dag na de aanval liet u Fleur alleen achter in een hotelkamer in Phuket, terwijl ze pijn leed door ernstige verwondingen.

Fleur lijdt nu aan post traumatische stress stoornis en wordt behandeld voor lichamelijk letsel, maar ook voor de mentale beschadiging die u heeft veroorzaakt.

Ik heb Fleur geadviseerd om een contactverbod voor u aan te vragen. Dit beschadigende, gewelddadige gedrag is onaanvaardbaar. Fleur wil geen contact met u. Ondanks mijn advies om onmiddellijk een aanvraag voor een contactverbod in te dienen, heeft ze me opgedragen om in dit stadium te proberen een schikking met u treffen.

Ze is bezorgd dat dit gedrag dat u heeft vertoond repetitief van aard is, en dat uw volgende slachtoffer ernstiger gewond zou kunnen raken dan zij of zelfs door u kan worden gedood.

Bij wijze van afwikkeling stellen wij voor dat u de bijgevoegde verbintenis ondertekent en zo snel mogelijk vrijwillig deelneemt aan een cursus Leven Zonder Geweld. Als u hiermee akkoord gaat, zal Fleur afzien van de eis tot Contactverbod. Gelieve een ondertekende kopie van dit bericht te retourneren en wanneer u zich inschrijft voor cursus Leven Zonder Geweld, stuur ons dan een bevestiging. Wij eisen dat dit binnen een week na uw terugkeer naar Nieuw-Zeeland gebeurt. We willen tevens een bewijs

² Oorspronkelijke (geanonimiseerde) brief: zie bijlage pag 187

ontvangen van deelname en een bevestiging van de afsluiting van het programma.

Beantwoord de vraag of u dit voorstel accepteert binnen een week. Als ik binnen die tijd niets van U verneem, zullen we aannemen dat het voorstel niet is aanvaard.

Ooijpolder

Zijn dochter keek hem vol ongeloof aan.

“Ik kan me er niets van niet herinneren, Fleur. Nee, echt niet. Geen jota. Het past ook niet bij wie ik ben. Wat? Ja, bij wie ik ben, ja. Knik maar, ik heb het ook wel door, hoor. Ik spreek mezelf weer eens tegen volgens jou.”

“En of je dat doet: *‘je weet pas wie je bent als je leven ten einde loopt’*. Dat zei je toch daarnet? Ik vond dat al een beetje pathetisch klinken, zeker uit jouw mond, maar nu blijkt het ook al niet waar te zijn.”

“Hoe zo: pathetisch? Hoezo uit *mijn* mond. Vind je het raar dat ik dat soort vragen stel aan mezelf? Alsof ik dat soort gevoelens niet zou kennen? Alsof ik als een zombie door het leven zou strompelen.”

“Paháá! Je draaft weer door. O, waarom kan ik nooit eens gewoon met je praten. Een echt gesprek met je voeren, zonder dat jij alles weer moet overdrijven of je aangevallen voelt. Natuurlijk ben je geen zombie, natuurlijk niet. Maar als er iemand geen rekening houdt met het einde van het leven, dan ben jij het wel. Heb jij je ooit druk gemaakt om je pensioen? Ben je überhaupt verzekerd?”

“Waarom zou ik?”

“Inderdaad, waar bemoei ik me mee; helemaal jouw zaak. Maar is er iets buiten jezelf en je werk dat jou écht bezig houdt? Heb je je wel eens afgevraagd hoe ik mijn leven leid, welke dingen mij bezighouden? Zoiets als mijn vraag van daarnet.”

“Of ik je moeder wel eens geslagen zou hebben? Wil je echt dat ik daarop antwoord geef?”

“Ja. Maar misschien ben je daar te bang voor.”

“Bang? Hoe kom je daarbij, dochtertje van me. Waarom... goed, tussen jouw moeder en mij liep het niet al te best. Veel ruzie, veel gezeur. Twee mensen die niet bij elkaar pasten. En er zal heus wel eens een duw zijn uitgedeeld. Maar als je wilt suggereren dat ik haar mishandeld heb, dan...”

“Joost! Ik vroeg je om me te helpen. Omdat jij misschien een antwoord weet op de vragen die ik heb. Ooit, ergens samen op vakantie, en ik geloof dat dat in Parijs was, heb je me met veel bravoure verteld over de keer dat je zo kwaad op haar was dat je d’r bijna vermoordde.”

Parijs. Ja. Zij was dertien, veertien misschien en had zo trots als een klein pauwtje door de salle Délacroix van het Louvre geparadeerd, op de maat van de ochtendspreuk van de Geert Grote Vrijeschool, die ze met nauwelijks verholen sarcasme reciteerde: *'Ik schouw diep in de ziel – die binnenin mij leeft - de Godesgeest, hij weeft - in zon en zielelicht'*. En die ziel en die God hadden zijn woede tegen zijn ex getriggerd, die het bestaan had om haar kind, *hun* kind, aan die idioot van een Steiner uit te leveren. En die woede was de rest van hun vakantie blijven hangen en had hem tot die ontboezeming gebracht.

“Vermoord? Ik? Jouw moeder?”

“Dat zei je, ik weet het zeker. Het was op de Eiffeltoren, alleen al daarom zal ik dat nooit vergeten. Ik waarschuwde je nog dat ik hoogtevrees had. En dat herinnerde jou aan de keer dat jij met haar over de brug in Nijmegen liep en dat je toen de aandrang kreeg om haar over de reling te kieperen. Jouw eigen woorden.”

Ze had gelijk, dat had hij haar verteld. In een opwelling. Onverantwoord. Want dat verhaal klopte. Hij en zijn vrouw waren die middag gaan praten met enkele goede vrienden in Lent – een huwelijksmediator behoorde nog niet tot de mogelijkheden – en waren tot de slotsom gekomen dat ze het nog eens gingen proberen, vooral ook in het belang van Fleur. Maar al op de terugweg, te voet over de Waalbrug naar de Benedenstad, had zij alles weer overhoop gehaald. Leek het haar toch maar niks, wilde ze haar eigen leven terug, was hij weer *niet* de ware. En was hij door het lint gegaan, klopt, hij had haar daadwerkelijk vastgegrepen en als er niet een paar brommers...

“Kom Fleur, *bijna* vermoord zei ik toch. Zoals je dat ook wel eens gebruikt als je je aan iemand ergert, iemand op de Tv of in het café; een overdrijving, een bij wijze van spreken. Kom nou, dacht je nou echt dat ik daartoe in staat zou zijn?”

“Jij begon er zelf over. En ik, als zestienjarige snotneus, was echt niet in staat om te weten of je het meende of niet. Of je stond te fantaseren of dat het je ernst was. Als je eens wist hoe vaak dat beeld van die brug door mijn hoofd heeft gespeeld.”

“Kristus... zeggen dat me dat spijt heeft geen zin meer, denk je niet? Maar misschien dat het helpt als ik vraag wanneer dat beeld van de Waalbrug en de Eiffeltoren je te binnen schiet. Of gaat me dat niet aan?”

“Joost, verdorie, waarom denk ik dat ik dit gesprek wil? Om te praten. Over alles, over alle dingen die me gemaakt hebben tot wie ik ben. Tot de vrouw die absoluut niet in staat is om een relatie te hebben, ja, echt. Jij kunt wel sussende dingen zeggen en denken dat het zo’n vaart niet loopt, maar met Martin is het echt helemaal over en uit. We zijn klaar met mekaar. Helemaal.”

Joost zag dat zijn dochter op het punt stond in huilen uit te barsten. Dat wilde hij niet, dat kon hij niet aan.

“Alsof dat aan jou ligt, lieve meid. Ik heb die gast van begin af aan niet gemogen. Volkomen onbetrouwbaar, alleen maar met zichzelf bezig, met zijn zogenaamde ‘carrière’. Bovendien, je bent echt niet de enige die moeite heeft met een relatie. Achteraf lijkt het wel of ik nauwelijks gescheiden was van je moeder toen Christina alweer bij me wegliep, *met* jouw twee halfbroertjes. Jij bent echt niet de enige...”

Fleur hield haar pas in, onderbrak hem met een woest gebaar.

“En Tim dan? Met hem ging het toch net zo fout. En Tim was volgens jou toch een ideale schoonzoon? Je leek wel verliefd op ‘m. De enige keer dat jij zonder mij maar met een van mijn vriendjes naar het café ging. Mocht niet baten, ook tussen hem en mij ging het fout, al na een jaar. En misschien dat je nog weet wie er toen kwam? Paul, ja; en die was er nog sneller achter dat ik niet deugde. En...”

“Waarom pijnig je jezelf met de idee dat het aan jou ligt? Je kunt toch net zo goed...”

“Sloeg jij moeder?”

Ze klonk onverbiddelijk.

“Joost, ik wil dat weten. Sloeg jij je vrouw?”

Haar dochter keek hem aan of hij een nukkig kind was.

“Wat wil je nou, hoe kom je daarbij, Fleur, ik...”

“Waarom herinner ik me dat dan? Waarom draag ik dat beeld bij me? Jullie twee, in de keuken en ik op het stoepje buiten in een stoeltje, niet begrijpend wat er binnen gebeurt. De twee mensen waarvan ik hou, waarvan mijn geluk afhangt, staan tegen elkaar te schreeuwen of de wereld vergaat. Ik zie jou plots iets vreselijks doen, iets dat het kind dat ik was, onmogelijk kan inpassen in zijn kleine, beschermde wereldje. Jij haalt uit, en niet zo maar. Ik kon de klap buiten horen.”

“Ja maar, luister nou eens. Hoe oud was je? Drie? Dan kun je je dat toch onmogelijk *echt* herinneren. Dat is iets wat je later hebt

ingebeeld. Dat gebeurt vaker. Karel bijvoorbeeld, de zoon van die vrienden uit Lent... je herinnert je hem?.. die dus, die Karel dus, die is later in therapie beland, iets met regressie of zo en die had plots ook 'significante' herinneringen aan geweld tussen zijn ouders. En die kregen ze zelfs zover dat 'ie na een paar sessies dacht dat zijn vader hem misbruikt zou hebben. En je gaat me nu toch niet vertellen dat ik..."

"Joost! Bespaar me je botte humor. Ik heb gezien dat je sloeg. En later, hè, toen ik ook volgens jouw maatstaven oud genoeg was, toen heb ik haar een paar keer moeten vragen waar die blauwe plek of dat dikke oog vandaan kwam. En nooit kreeg ik een geloofwaardige verklaring. Nooit!"

"Weet je, tussen ieder stel gebeurt wel eens wat. En misschien dat wij..."

"Hou op! Wil je me helpen of niet? Wil je nou eindelijk eens de verantwoordelijk nemen voor je verleden, dat ook mijn verleden is. Dat mij heeft gemaakt tot wie ik ben."

Haar stem klonk plots volkomen rustig.

"Tot de volwassen vrouw die haar handen niet thuis kan houden, je hoort het goed: die in scheiding ligt vanwege huiselijk geweld."

Joost was zich maar al te zeer bewust van zijn probleem. Daar had hij zijn dochter niet voor nodig. Wat niet betekende dat hij in staat was om het te omschrijven, laat staan het onder controle te houden, verre van dat. Ook nu, met het gesprek met Fleur nog in zijn hoofd waarin hij zich van zijn slechtste kant had laten zien, was hij niet vrij. Worstelde hij ergens mee. Met wat? Het leek wel of hij eigenhandig een embargo of rookgordijn had gecreëerd rond zijn huwelijksverleden. Zelfs als hij alleen maar probeerde om de symptomen of bepaalde 'gebeurtenissen' op een rijtje te zetten, liep hij tegen een blinde muur. Nou, niet helemaal blind; er dienden zich fragmenten aan, voorvallen uit zijn leven die op de een of andere manier te maken hadden met het zo even door Fleur gesignaleerde probleem. Geen concrete gevallen van agressie maar - hoe noem je dat - 'daaraan gerelateerd gedrag'? Beschadigend gedrag zelfs.

Zolang als hij zich kon herinneren werd zijn leven gekenmerkt door zijn jojo-houding ten opzichte van anderen. Soms kon hij

zich helemaal verliezen in iemand, soms zelfs zijn hoop en toekomstverwachting ophangen aan die ene persoon, om vervolgens in de tegenoverliggende optie te belanden. Zo iets. Een handicap, ja, da's een ding dat zeker was. Maar hij had niet het idee dat het met ontrouw te maken had; het had er alles van dat hij een trouwe vriend en partner was. Zijn ex had hem vaak genoeg uitgelachen of denigrerend gedaan over zijn halsstarrig vasthouden aan kwijnende vriendschappen die in haar ogen al lang failliet waren. Of neem zijn reactie op *haar* ontrouw: een nog beter voorbeeld. Hij was haar door dik en dun blijven steunen, ook al had zij hem verlaten voor een andere vent. Nee, daar lag zijn probleem niet. Het had niets te maken met het slechte karakter of het gedrag van de ander. Het kwaad zat in hemzelf.

Joost keek om zich heen, besepte dat hij een verkeerde afslag had genomen en in een deel van de Ooijpolder was beland waar hij liever wegbleef: een dissonante enclave in het natuurgebied, met wat kleinschalige industrie en verkrotte loodsen. Een verrotzooid terrein dat hem tegenstond; een smet op het landschap. Boos keek hij om zich heen, ergerde zich aan de steenopslag en het roestende betonstaal dat in grote hoeveelheden langs het pad lag. Hij draaide zich om, nieuwsgierig naar zijn dochter die zich nog net binnen zijn zicht als een klein poppetje over de dijk spoedde. Weg van hem, terug naar huis. Terug naar Amsterdam? Hij schudde zijn hoofd. Ruzie met Fleur. Had hij weer mooi voor mekaar. Idiot! Die paar dagen dat ze over was in Nederland. En alleen omdat hij niet had kunnen toegeven dat ze gelijk had.

Jawel. Gelijk, maar in wat? Hoe kon hij iets toegeven waar hij geen weet van had, dat hij zelf niet begreep? Dat mocht ze als kind als een tekortkoming zien bij hem als ouder, maar hij kon er verder niets mee. Behalve dan dat het ook vandaag weer gebeurde, precies dat waar zij de vinger op had willen leggen. Het was toch gestoord dat hij zelfs met haar ruziede. Zijn oogappel.

En dat was de constante, dat was het enige vaste gegeven dat naar boven kwam drijven als hij zijn gedrag, zijn afwijkingen, zijn leven probeerde te begrijpen. Ruzie, doodordinaire ruzie. Ruzie met vrienden omdat hij vond dat ze hem niet voldoende toegewijd waren. Mot met collega's vanwege hun vermeende gebrek aan loyaliteit. Steeds opnieuw. Alsof hij daar niet buiten kon. Het

begon er meestal mee dat hij zich tekort gedaan voelde en dat dan stom genoeg niet uitsprak. Zoals afgelopen maand nog; een eetafspraak met een vriendin, een jeugdvriendin die een paar jaar geleden opnieuw zijn pad kruiste en die zich na hun hernieuwde vriendschap te neutraal, te afstandelijk had gedragen in zijn ogen. En om haar te straffen leek het wel, omdat ze niet de door hem gehoopte mate van toewijding etaleerde, had hij daarna elk toenadering getraineed. Maar *zij* was het die hem na zoveel weken toch weer belde, *zij* nam weer contact op terwijl hij daarvoor tot twee keer toe een afspraak had genegeerd. En die zelfde neiging had hij toen weer, alsof hij het haar kwalijk nam dat ze hem opnieuw durfde benaderen, omdat dit bewees dat ze niet aanvoelde hoe zeer hij zich wel gekwetst moest voelen. En had hij opzettelijk een doorzichtige smoes gebruikt, zo iets van ‘veel te druk’ of ‘voel me niet goed’, om te signaleren dat ze hem zo diep gegriefd had dat er meer nodig was dan dit loze gebaar.

Toegegeven: die overgevoeligheid speelde hem parten, dat kon hij nog wel zien. Maar hij snapte d'r geen barst van. Waarom trok hij het niet, als anderen niet al hun aandacht voor hem reserveerden? Terwijl die anderen hem vooral angst inboezemden. Voor wie hij zich vaak afzonderde, noodgedwongen, en zich dan opsloot in zijn atelier om van daaruit te doemdenken over die anderen, hoe uitzichtloos die hun leven leiden. Levens die dan een beangstigend omvangrijke vermenigvuldiging van het zijne leken, mensenlevens met dezelfde benauwdheden en fantasieën. Die net als hij, vanuit de veilige distantie van hun luie stoel, de wereld aan zich voorbij zagen trekken; die net als hij hun kinderen hadden en een huis en een vriendin en een auto voor de deur. Die net als hij met een van angst bonkend hart dit visioen ondergingen; het droomgezicht met hem deelden van ontelbare andere mensen die vanuit hun schuilplaats hun eigen leven afzetten tegen dat van anderen en net als hij buiten adem raakten van de omvang van deze vermenigvuldiging, deze eindeloze uitvergroting van hun eigen geringe bestaan. Dat daardoor alleen maar nietiger werd. Zinlozer.

Hij was een vreselijke klojo! De constatering van zijn oudste zus, nadat hij haar na jaren van ontwijken tegen het lijf was gelopen, op een wijnfeestje bij gezamenlijke kennissen. Waar zij zo genereus was om hem te omhelzen en te laten merken dat ze hem gemist had. Dat deel was hem nog redelijk af gegaan, ook hij vond het

een prettig weerzien, voelde oprechte sympathie voor haar en haar vertrouwde gezicht dat getekend door de tijd gelijkenis met hun moeder begon te vertonen. En in de loop van die avond had zich een groep oude bekenden om hen heen verzameld die, heel decent, niet liet merken bekend te zijn met het kleine familiedrama dat zich tussen hem en zijn zus had afgespeeld, jaren daarvoor.

En paste hij het zelfde recept van toen toe, dezelfde afwisseling van aantrekken en afstoten; zich uitsloven om haar te plezieren en vervolgens geen sjoerge meer geven.

Het hoe en het exacte tijdstip van wat er op dat wijnfeest gebeurde was hem ontschoten, maar zijn aanvankelijke stemming van gezellig samenzijn had ergens op die avond plaats gemaakt voor onbehagen en ergernis. En was aan het einde, toen iedereen aandrong op een spoedig weerzien, omgeslagen in een vreemd, verwarrend samenvallen van weerzin en weemoed. Zij, de anderen, leken een spelletje met hem te spelen; alsof er een complot werd gesmeed. Die anderen spanden samen, tegen hem. Het werd hem teveel. Konden ze wel, juist op het moment dat hij zo kwetsbaar was door het sentiment dat hem hevig beroerde. Een sentiment dat alles te maken had met de verloren jaren van vriendschap, met het buitengesloten zijn. Met afgunst.

Hij had zijn zus, zijn lieve zus, vreselijk geschoffeerd door haar uitnodiging om elkaar opnieuw te treffen openlijk af te slaan.

